

Utlåtande 2004:63 RI (Dnr 123-1693/2004)

Stockholms stads årsredovisning för 2003

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Stockholms stads årsredovisning för 2003 godkänns.
2. I bokslut 2003 redovisade avsättningar om 497,6 mnkr godkänns.
3. I bokslut 2003 ianspråktaga avsättningar om 397,6 mnkr godkänns.
4. Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag under 2003 godkänns.
5. Nämndernas redovisning av nyckeltal för 2003 godkänns.

Föredragande borgarrådet Annika Billström anför följande.

Ärendets beredning

Stadsledningskontoret har i uppdrag att ta fram årsredovisningen för Stockholms stad för behandling i kommunfullmäktige. I detta ärende redovisas stadens årsredovisning med bilaga, budgetavräkning, nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag 2003 samt nämndernas redovisning av nyckeltal för 2003.

Redovisningen av bokslut 2003 för Stockholms stad med verksamhetsberättelse godkändes i kommunstyrelsen den 31 mars 2004.

Ärendet

Stockholms stads årsredovisning omfattar koncernen Stockholms stad. I kommunkoncernen ingår staden och de kommunala bolagen. Med staden avses alla nämnder och förvaltningar samt Finansförvaltning dvs. den i huvudsak skattefinansierade verksamheten. Med de kommunala bolagen avses

finansierade verksamheten. Med de kommunala bolagen avses huvudsakligen stadens majoritetsägda bolag. Årsredovisningen innehåller en detaljerad redovisning och analys över stadens ekonomiska ställning och verksamhet under 2003. Den sammanställda redovisningen för kommunkoncernen omfattar således samtliga stadens verksamheter oavsett om de bedrivs i nämnd- eller bolagsform.

Nämndernas och bolagens verksamhetsberättelser ligger till grund för analysen i bokslut och årsredovisning. I årsredovisningen presenteras en mer utförlig beskrivning och analys av stadens verksamheter och ekonomiska utfall. Till årsredovisningen hör också en särskild bilaga, budgetavräkningen, som redovisar det ekonomiska utfallet för varje nämnd. Stockholms Stadshus AB redovisar även en separat årsredovisning för bolagen till koncernstyrelsen.

Mina synpunkter

År 2003 är det första hela verksamhetsåret för den nya politiska majoriteten i Stockholms stad. För stadens verksamheter har det inneburit en omställning till delvis helt nya mål. Förmågan att klara av att anpassa sig utifrån en föränderlig omvärld och nya mål är på många sätt en utmaning i kommunal verksamhet. Styrkan kan mätas i förmågan att kunna verkställa och leverera resultat utifrån politiskt uppsatta mål.

Den politiska plattformen har rubriken ”En politik för rättvisa, utveckling och ekologisk hållbarhet”. De fem inriktningsmålen innebär en politisk vilja att förbättra välfärden och de kommunala verksamheterna, bygga fler bostäder och utveckla staden, göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad, bryta segregationen och fördjupa demokratin samt ta ansvar för ekonomin. På samtliga punkter har betydande åtgärder vidtagits.

För den nya majoriteten är det en självklarhet att all verksamhet måste rymmas inom befintliga budgetramar. En välskött ekonomi är också en helt avgörande förutsättning för en väl fungerande långsiktig planering och verksamhet. Nya resurser som tillförs kommer annars inte att kunna åstadkomma förväntade resultat.

I budgeten för 2003 fick flera nämnder ökade anslag som var kopplade till målet om att förbättra välfärden och de kommunala verksamheterna. Samtidigt måste alla verksamheter uppvisa en välskött ekonomi. Det är en stor utmaning att utveckla verksamheten och samtidigt prioritera mot nya mål. Det är glädjande att kunna konstatera att stadens verksamheter i stort sett har klarat av detta svåra uppdrag.

Ett flertal nämnder uppvisade stora underskott från förra mandatperioden i bokslutet 2002. Ett betydande arbete, med mycket gott resultat, har lagts ned för att komma till rätta med underskotten. Stadsdelsnämndernas underskott var 315 mnkr år 2002. Detta underskott har vänts till ett balanserat resultat 2003. Förbättringen är 357 mnkr. I och med det stabila bokslutet för 2003 står staden väl rustad för de kommande åren.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Kristina Axén Olin* och *Sten Nordin* (båda m) enligt följande.

Stockholms stads årsredovisning för 2003 visar på en försämring om två miljarder jämfört med 2002. Resultatet 2003 om +5 mnkr för hela staden inklusive bolagen är en kraftig försämring mot 2002 då resultatet för verksamheten var +2 miljarder.

Utvecklingen i stort ser dystert ut och tittar man på utvecklingen under 2004 ser även bilden i stadsdelsnämnderna dystert ut.

Bakgrunden till den förbättring i stadsdelsnämndernas ekonomi som man kan se under 2003 ligger i huvudsak i att majoriteten under 2003 höjt skatten och lagt ut de pengarna till stadsdelarna. Stadsdelsnämndernas utfall 2003 inkl. resultatdispositioner uppgick till 19 470,3 mnkr, att jämföra med 18 310,6 2002. Det innebär att kostnaderna ökat med 1159,7 mnkr eller drygt 6% under 2003. Socialdemokraterna har öppnat kommunens plånbok rejält för att se till att stadsdelsnämnderna klarar budget utan att behöva rationalisera.

Detta är en kostnadsökning som i huvudsak bekostats med en skattehöjning om 50 öre. De ekonomiska problemen har inte lösts genom effektiviseringar utan genom att tillåta kostnadsökningar och låta stockholmarna via skattsedeln finansiera. Detta är givetvis inte en varken ansvarsfull eller i längden hållbar ekonomisk politik. I synnerhet inte i det samhällsekonomiska läge vi befinner oss i med svag tillväxt, få nya jobb och vikande skatteunderlag i Stockholm.

I Stockholms stads budget för 2003 budgeterades ett uttag ur koncernen Stockholms Stadshus AB på 600 mnkr, ett uttag som skulle finansieras med överskott inom koncernen. Ett sådant överskott förmådde dock koncernen inte under 2003 på grund av behov av stora förluster i Stokab AB och i Svenska Bostäder AB bland annat orsakade av den ekonomiskt vansinniga affären med Skatteskrapan. För att täcka förlusten togs 339 mnkr från koncernens egna kapital, pengar som inte borde användas till drift utan till välbehövliga investeringar i bland annat infrastrukturen i Stockholm.

Med bakgrund i bokslutet för 2003 är det intressant att studera utvecklingen 2004. I stadsledningskontorets ekonomiska månadsrapport för mars kan man utläsa att verksamhetens nettokostnader för perioden har ökat med 5,8% jämfört med samma period föregående år. Under samma period var tillväxten i Stockholm närmare 0%

föregående år. Under samma period var tillväxten i Stockholm närmare 0% (0,6% första kvartalet 2004).

Tendensen är tydlig. Socialdemokraterna bygger upp en växande underskottsproblematik, igen. Och denna gång finns inte en välfylld kassa att täppa till de hål som uppkommer under pågående budgetår. De pengar som den borgerliga majoriteten sparade 1998-2002 har i stor utsträckning redan använts under 2003. Därutöver försvinner totalt 2 miljarder till kompetensfonden och ordinarie verksamhet flyttas på så vis utanför ram.

I stadsledningskontorets månatliga finans- och riskrapport för mars 2004 kan man utläsa att stadens förmögenhet minskar kraftigt under året. Prognosen för den finansiella nettoställningen går från +13 466 mnkr i februari 2004 till +ca 9 000 mnkr i december 2004.

Det stora problemet med detta är inte direkt att majoriteten använder pengarna, utan att man gör detta utan att ha en plan för hur den skall bygga upp nytt eget kapital.

Stadens egna kapital, som bör användas till att skapa avkastning/ränta som kan användas till att finansiera verksamhet eller sänkta skatter urholkas kraftigt och fort. Samtidigt bedömer stadsledningskontoret att stadens skatteunderlag utvecklas svagt. Svenska kommunförbundet har i sin justerade prognos i mars 2004 bedömt skatteunderlagsutvecklingen i Stockholm till 2003: 4,1%, 2004: 3,2% och 2005: 3,9%.

Utifrån ovanstående prognos för skatteunderlagets utveckling och de senaste befolkningsprognoserna för staden, kan konstateras att skatteintäkterna kommer att minska under 2004 för att sedan öka svagt. Stockholm befinner sig därmed i ett mycket allvarligt ekonomiskt läge och socialdemokraterna låter utvecklingen skena i väg med öppna ögon. Socialdemokraterna kan inte hålla i pengarna och visar oförmåga att generera förutsättningar för tillväxt.

När intäkterna minskar måste man anpassa utgiftsläget och samtidigt agera för att skapa höjda intäkter i framtiden. Problemet är att de första prognoserna för 2004 visar att socialdemokraterna har en oförmåga att göra detta.

Utvecklingen hittills under 2004 pekar mot ett stort underskott. Prognosen för stadsdelsnämnderna ser mycket dyster ut. De ekonomiska månadsrapporterna för mars visar på stora befarade underskott för stadsdelsnämnderna 2004. Inom anslag 1 är underskottsprognosen 180 miljoner och inom anslag 2 166 miljoner.

Särskilt allvarligt är det att i och med det stora arbete som lades ner under förra mandatperioden på att minska socialbidragsberoendet avbrutits växer kostnaderna för socialbidrag kraftigt i Stockholm. Bidragsberoendet ökar, egenmakten minskar.

Kostnadsläget i stadsdelsnämnderna visar att de ligger i genomsnitt ca 1,81% procentenheter över budget. I de redovisade siffrorna har vi tagit hänsyn till de åtgärder som förvaltningarna själva säger att de skall ta samt de prestationsförändringar som de budgeterar med. Givet att dessa inte genomförs eller beviljas blir underskottet i stadsdelsnämnderna närmare 100 miljoner större.

Åtgärder behöver vidtas omgående. Stockholms stad har i dag en för stor kostym och majoriteten gör av med för mycket pengar i verksamheten samtidigt som dem tar

friskt ur det egna kapitalet utan att fylla på. Detta kommer att leda till framtida ekonomiska problem för Stockholm – det är inte att föra en ansvarsfull ekonomisk politik.

Vad Stockholm nu behöver är en ledning som dels har kraft att stoppa den kraftiga kostnadsökningen, dels en vilja att effektivisera verksamheten. Därtill behövs ett ledarskap som medvetet satsar på tillväxtbefrämjande åtgärder som satsningar på infrastruktur och på företagande i stockholmsregionen. Det är raka motsatsen mot dagens biltullar/trängselskatter och höjningar av olika avgifter.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Stockholms stads årsredovisning för 2003 godkänns.
2. I bokslut 2003 redovisade avsättningar om 497,6 mnkr godkänns.
3. I bokslut 2003 ianspråktaga avsättningar om 397,6 mnkr godkänns.
4. Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag under 2003 godkänns.
5. Nämndernas redovisning av nyckeltal för 2003 godkänns.

Stockholm den 12 maj 2004

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Kerstin Tillkvist

Särskilt uttalande gjordes av *Kristina Axén Olin, Sten Nordin och Mikael Söderlund* (alla m), *Lotta Edholm* och *Ann-Katrin Åslund* (båda fp) och *Ewa Samuelsson* (kd) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (m) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 15 april 2004 är i huvudsak av följande lydelse.

Bakgrund

Stadsledningskontoret har i uppdrag att ta fram årsredovisningen för Stockholms stad för behandling i kommunfullmäktige. I detta ärende redovisas stadens årsredovisning med bilaga, budgetavräkning, nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag 2003 samt nämndernas redovisning av nyckeltal för 2003.

Redovisningen av bokslut 2003 för Stockholms stad med verksamhetsberättelse antogs i kommunstyrelsen den 31 mars 2004.

Stockholms stads årsredovisning omfattar koncernen Stockholms stad. I kommunkoncernen ingår staden och de kommunala bolagen. Med staden avses alla nämnder samt Finansförvaltning, dvs. den i huvudsak skattefinansierade verksamheten. Med de kommunala bolagen avses huvudsakligen stadens majoritetsägda bolag. Årsredovisningen innehåller en detaljerad redovisning och analys över stadens ekonomiska ställning och verksamhet under 2003. Den sammanställda redovisningen för kommun-koncernen omfattar således förutom stadens nämnder även den verksamhet som drivs i aktiebolagsform.

Nämndernas och bolagens verksamhetsberättelser ligger till grund för analysen i bokslut och årsredovisning. I årsredovisningen presenteras en mer utförlig beskrivning och analys av stadens verksamheter och ekonomiska utfall. Till årsredovisningen hör också en särskild bilaga, budgetavräkningen, som redovisar det ekonomiska utfallet för varje nämnd. Stockholms Stadshus AB tar även fram en separat årsredovisning för bolagen till koncernstyrelsen.

Bokslut 2003 för Stockholms stad

Årets bokslut visar ett positivt resultat om 105,1 mnkr efter skatteintäkter och finansnetto. Efter under året ianspråktaga avsättningar och i bokslutet föreslagna avsättningar uppgår stadens överskott till 5,1 mnkr.

Årets resultat med hänsyn taget till balanskravet uppgår till 11,0 mnkr. I årets resultat ingår såväl årets avsättningar som ianspråktaga avsättningar. I resultatet är jämförelsestörande poster exkluderade. Resultatet visar att staden uppfyller kommunallagens krav på en ekonomi i balans.

Avsättningar respektive ianspråktagande av tidigare avsättningar

Nettot av årets avsättningar och ianspråktagande av tidigare gjorda avsättningar uppgår till -100,0 mnkr.

I årets bokslut har avsättningar gjorts om 497,6 mnkr avseende följande;

- renhållning (4,7 mnkr)
- begravningsavgift (2,9 mnkr)

- infrastrukturella åtgärder (290,0 mkr)
- miljömiljarden (100,0 mnkr)
- om-, ny- och tillbyggnad av boende för psykiskt funktionshindrade (100,0 mnkr).

Avsättning för renhållning avser renhållningsnämndens nettoutfall för år 2003. Om intäkterna för nämndens verksamhet överstiger kostnaderna skall avsättning göras. Den begravningsavgift som staden erhåller skall finansiera kyrkogårdsnämndens verksamhet. Om begravningsavgifterna överstiger kostnaderna för nämndens verksamhet skall avsättning göras.

Av avsättningar i föregående års bokslut har 397,6 mnkr tagits i anspråk;

- pensionskostnader (165,3 mnkr)
- boende äldre och funktionshindrade (138,5 mnkr)
- omstruktureringskostnader (44,7 mnkr)
- barnomsorgsutbyggnad (41,8 mnkr)
- ventilationskostnad skolor (7,3 mnkr).

Kommunfullmäktiges uppdrag 2003 - nämndernas svar

Kommunfullmäktige har under 2003 beslutat ge nämnderna ett antal uppdrag. Nämnderna skall senast i samband med verksamhetsberättelsen för budgetåret redovisa genomförda åtgärder eller förslag till åtgärder med anledning av uppdraget.

För att underlätta kommunfullmäktiges behandling av redovisningen av uppdragen, sker centralt en sammanställning av samtliga de uppdrag, som kommunfullmäktige lämnat till nämnderna avseende budgetåret. Detta sker i anslutning till att nämnderna inkommer med sina verksamhets-berättelser till kommunfullmäktige.

Stadsledningskontoret har nu sammanställt nämndernas svar på kommunfullmäktiges uppdrag år 2003 för redovisning i samband med stadens årsredovisning för 2003 i bilaga 2.

Nyckeltal

I årsredovisningens bilaga, budgetavräkningen, redovisas ett urval nyckeltal för facknämnder och stadsdelsnämnder i enlighet med kommunfullmäktiges beslut i maj 1999. Härutöver har stadslednings-kontoret sammanställt mer detaljerade nyckeltal för stadsdelsnämnder och vissa facknämnder som redovisas i bilaga 3.

Bilaga 1	Stockholms stads årsredovisning för 2003 med bilaga, budgetavräkning i korrektur.
Bilaga 2	Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag 2003.
Bilaga 3	Nämndernas redovisning av nyckeltal för 2003.